

2. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: підручник / І. М. Дичківська. – 3-тє вид., випр. – К.: Академвидав, 2015. – 304 с.

3. Телянчук В.П. Інноваційні технології в початковій школі / В.П. Телянчук, О.В. Лесіна. – Х. : Видавнича група «Основа», 2008. – 233 с.

УДК 37.015.31:159.955

Карелікова Я.С., студентка II-Н курсу;
керівник: Синевич І.С.,
викладач педагогіки,
спеціаліст II категорії

ТЕХНОЛОГІЯ РОЗВИТКУ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ

Сучасний період розвитку суспільства, оновлення всіх сфер його соціального і духовного життя потребує якісно нового рівня освіти, який відповідав би міжнародним стандартам.

Одним із найважливіших напрямків удосконалення навчання учнів початкових класів є застосування інтерактивних технологій. Сьогодні уже неможливо навчати традиційно: у центрі навчально-виховного процесу має бути учень. Освітня технологія розвитку критичного мислення допомагає готувати дітей нового покоління, які вміють розмірковувати, спілкуватися, чути та слухати інших.

Критичне мислення – це здатність людини чітко виділити проблему, яку необхідно розв'язати; самостійно знайти, обробити і проаналізувати інформацію; логічно побудувати свої думки, навести переконливу аргументацію; здатність мислити мобільно, обирати єдино правильне розв'язання проблеми; бути відкритим до сприйняття думок інших і одночасно принциповим у відстоюванні своєї позиції [1, с. 28].

На думку фундатора Інституту критичного мислення США Метью Лімпана, критичне мислення – це «вміле відповідальне мислення, що дає змогу людині формулювати надійні вірогідні судження» [5, с. 13].

Формування критичного мислення передбачає створення базового ставлення до себе і світу, що вимагає варіативної, самостійної, осмисленої позиції, яка в подальшому підвищує надійність освіти.

У витоків цієї технології стояли такі видатні вчені як Л. Брунер, Д. Вертч, Л. Виготський, Дж. Дьюї, М. Коул. Не менш важливе наукове дослідження провели й вітчизняні вчені О. Белкіна, М. Красовицький, Ю. Стежко, що виклали у своїх працях необхідність розвитку критичного мислення [1, с. 28].

Критичне мислення – це самоспрямоване, самодисциплінуюче, самооцінююче й самокорегуюче мислення. Професор Девід Клустер виділив 5 характеристик критичного мислення:

- мислення самостійне;
- мислення узагальнене;
- мислення проблемне й оціночне;
- мислення аргументоване;
- мислення соціальне.

Технологія розвитку та формування критичного мислення – це система діяльності, що базується на дослідженні проблем та ситуацій на основі самостійного вибору, оцінки та визначення міри корисності інформації для особистих проблем і цілей. Процес розвитку критичного мислення є складним процесом творчої переробки інформації, що пов'язана з її усвідомленням, переосмисленням такої діяльності.

Отже, можна сказати, що формування критичного мислення є поступовим, воно залежить від клопіткої та взаємопов'язаної роботи вчителя й учня. Розвиток критичного мислення включає й самостійну діяльність учня, що дає йому змогу реалізувати свої можливості й потреби, а також він навчається способам оцінки власної діяльності. Не можливо виділити чіткий алгоритм дії вчителя у формуванні критичного мислення в учнів, але можна виділити певні умови, що здатні спонукати і стимулювати учнів до критичного мислення. Головними серед яких є: час,

очікування ідей, спілкування, цінування думок інших, віра в сили учнів та активна їх позиція.

Варто зазначити, що для впровадження розвитку критичного мислення не потрібно ніяких інших додаткових умов. Основними для роботи з цією технологією є, по-перше, бажання вчителя працювати творчо, по-сучасному; по-друге, здатність використовувати когнітивні техніки і стратегії, які підвищують імовірність отримання бажаного результату.

Завдяки застосуванню цієї технології в рамках вивчення навчальних дисциплін, зокрема на уроках та в позакласній роботі, створюється додаткова мотивація до навчання. Результати показують, що учні добре засвоюють матеріал, тому що це їм цікаво. Технологія розвитку критичного мислення дозволяє стимулювати загальну активність учнів, а також сприяє утвердженню системного характеру навчання та самонавчання.

Таким чином, за своєю сутністю технологія формування критичного мислення має інноваційний характер: вимагає від учнів застосовувати нові знання, спираючись на засвоєний раніше матеріал; виробляє вміння діяти і приймати рішення самостійно чи в складі команди та розв'язувати конфлікти; шукати, компонувати і застосовувати нову інформацію з різноманітних джерел, використовуючи сучасні технології для виконання конкретних завдань; розвиває критичне мислення і прагнення до творчості та саморозвитку; формує бажання і здатність самостійно вчитися.

Отже, системне впровадження такої технології як технологія критичного мислення в школі призводить до того, що учні опановують її не тільки як навчальну технологію, вміння самостійно вчитися, критично мислити, але й мають змогу використати набуті знання у повсякденному житті.

Список використаних джерел

1. Доманюк Т.С. Від критичного мислення до творчого розвитку особистості / Т.С. Доманюк // Початкова освіта. – 2016. – № 11. – С. 4–27.
2. Лященко А.М. Латеральне мислення: методичні рекомендації для використання методики «Шість капелюхів

мислення» / А.М. Ляшенко // Початкова освіта (Шкільний світ). – 2017. – № 10. – С. 13–25.

3. Наволокова Н.П. Технологія розвитку критичного мислення / Н.П. Наволокова // Педагогічна майстерня. – 2014. – № 4. – С. 28–31.

4. Шпічка Ю.О. Синквейн як прийом технології розвитку критичного мислення / Ю.О. Шпічка // Педагогічна майстерня. – 2015. – № 1. – С. 25–28.

УДК 373.2-052:373.2.091.3:793/796:316.77

Купар А.С., студентка IV-Д курсу;
керівник: Янчишина С.Ф., викладач
педагогіки.

КОМУНІКАТИВНІ ІГРИ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ КУЛЬТУРИ СПІЛКУВАННЯ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Ця тема була обрана не випадково: в групі часто виникають конфлікти між дітьми, малюки не вміють вести спільну розмову, домовлятися між собою, постійно виникає потреба у керівництві ними в процесі різних видів діяльності, кожен говорить про своє, співрозмовників ніхто не чує, у групі гомін, діти постійно конфліктують між собою. Проаналізувавши причини виникнення конфліктів, ми виявили низку проблем:

- діти не вміють вести діалог одне з одним, під час розмови використовують жаргонні слова, слова-паразити, перебивають співрозмовника;

- майже всі діти вживають лише елементарні ввічливі слова, а це свідчить про те, що вони недостатньо знають мовний етикет, необхідний для повноцінного спілкування.

Найбільш дієвою для підвищення рівня навичок культури спілкування дітей є ігрова діяльність. По-перше, гра – провідна діяльність дошкільника. По-друге, вона є колективною діяльністю, що передбачає необхідність спілкування з однолітками чи дорослими. Саме комунікативні ігри будуть ефективним засобом виховання культури

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>